

5. Handbook on Restorative Justice Programmes. United Nations Office on Drugs and Crime. URL: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Restorative_Justice_Handbook.pdf (дата звернення: 11.05.2026).

6. Restorative Justice Guidelines. Council of Europe. URL: <https://rm.coe.int/restorative-justice-guidelines/1680a5d4b6> (дата звернення: 11.05.2026).

7. Victims' Rights Policy. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/victims-rights_en (дата звернення: 11.05.2026).

8. Gender-Based Violence. European Institute for Gender Equality. URL: <https://eige.europa.eu/gender-based-violence> (дата звернення: 11.05.2026).

Хаустова Тетяна Андріївна
*Курсант 3 курсу бакалаврату, «Право»
навчально-науковий експертно-криміналістичний інститут
Національної академії внутрішніх справ*
Науковий керівник:
*Гузенко Євгеній Володимирович
доцент кафедри тактичної підготовки
навчально-науковий інститут поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ
кандидат психологічних наук, доцент*

ТАКТИКА ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Актуальність теми зумовлена зростанням кількості масових заходів в Україні та підвищенням ризиків виникнення правопорушень, паніки чи надзвичайних ситуацій під час їх проведення. В умовах воєнного стану та загроз національній безпеці особливого значення набуває ефективна тактика дій Національної поліції щодо забезпечення публічного порядку та безпеки громадян. Практична значущість дослідження полягає у необхідності вдосконалення організаційних і тактичних заходів поліції для своєчасного реагування на можливі загрози під час масових зібрань. Крім того, тема є важливою для підвищення рівня взаємодії поліції з іншими службами та громадськістю з метою мінімізації ризиків і забезпечення стабільності правопорядку.

Для виконання прав і обов'язків, покладених на поліцію щодо охорони публічного порядку, особовий склад органів поліції повинен добре знати законодавство України, нормативні акти МВС та мати високу професійну майстерність. Основні обов'язки поліцейських закріплені у статті 18 Закону України «Про Національну поліцію» [4]. Зокрема, поліцейські зобов'язані забезпечувати публічну безпеку і порядок, запобігати та припиняти

правопорушення, а також оперативно реагувати на заяви та повідомлення громадян. Важливим є також дотримання прав і свобод людини під час виконання службових обов'язків, що є ключовим принципом діяльності поліції. Крім того, особовий склад повинен діяти в межах повноважень, чітко дотримуючись законності, професійної етики та службової дисципліни, особливо під час проведення масових заходів.

У науковій літературі масові заходи найчастіше класифікуються за їх змістом та характером проведення, що дозволяє більш ефективно визначати рівень ризиків та особливості забезпечення публічного порядку. До основних видів відносять політичні заходи, які є найбільш непередбачуваними та супроводжуються найвищою ймовірністю правопорушень, а також спортивні заходи, що характеризуються значною масовістю і також можуть супроводжуватися порушеннями. Окрему групу становлять релігійні, освітні та наукові заходи, під час яких, як правило, рівень правопорушень є мінімальним або взагалі не фіксується. Культурно-видовищні, розважальні, соціальні та сімейні заходи мають середній або низький рівень ризиків, однак також потребують належного поліцейського контролю для забезпечення безпеки учасників [3, с. 136-144].

Тактика діяльності Національної поліції щодо забезпечення публічного порядку та безпеки під час проведення масових заходів є комплексом організаційних, превентивних та оперативних заходів, спрямованих на недопущення правопорушень і мінімізацію ризиків для учасників. Вона передбачає попереднє планування, аналіз можливих загроз, визначення рівня небезпеки заходу та розробку відповідних сценаріїв реагування. Наприклад, під час проведення політичних мітингів поліція здійснює попередню оцінку ризиків та визначає необхідну кількість сил і засобів для забезпечення порядку. Важливе значення має організація взаємодії з органами місцевого самоврядування та організаторами заходів для узгодження безпечного маршруту та умов проведення. Також застосовуються превентивні заходи, зокрема інструктажі та попередження правопорушень шляхом комунікації з учасниками. Усе це спрямовано на забезпечення стабільності та недопущення ескалації конфліктів.

Після завершення масових заходів тактика поліції включає контроль за розосередженням учасників та недопущення повторних конфліктів або правопорушень. Поліцейські здійснюють супровід учасників у місцях найбільшого скупчення людей, наприклад на транспортних вузлах після концертів або спортивних подій. Важливим етапом є аналіз ефективності проведених заходів безпеки та виявлення недоліків у роботі. На основі цього формуються рекомендації щодо вдосконалення тактики дій у майбутньому. Також проводиться оцінка правопорушень, якщо вони мали місце, з метою притягнення винних осіб до відповідальності.

У практичній діяльності Національної поліції під час забезпечення публічного порядку на масових заходах однією з основних проблем, на думку Зозулі І.В. є недостатня точність попереднього прогнозування ризиків. Часто складно достовірно оцінити кількість учасників, їхню поведінку та можливі

сценарії розвитку подій, особливо під час стихійних зібрань або політичних акцій. Крім того, нерідко відсутня повна або своєчасна інформація від організаторів заходів. Для вирішення цієї проблеми необхідно впроваджувати сучасні аналітичні системи прогнозування, розширювати використання цифрових технологій моніторингу та посилювати обмін інформацією між поліцією, органами місцевого самоврядування та організаторами заходів [1, с. 85-90].

Іншою суттєвою проблемою є недостатній рівень координації між різними підрозділами поліції та іншими службами, залученими до забезпечення безпеки. Під час масштабних заходів, наприклад футбольних матчів або національних святкувань, може виникати дублювання функцій або, навпаки, прогалини у виконанні окремих завдань. Вирішенням є впровадження єдиних командно-координаційних центрів, чітке розподілення повноважень між підрозділами та регулярне проведення спільних навчань і тренувань.

Також проблемою, на переконання Романова А. залишається недостатній рівень комунікації між поліцією та громадянами, що інколи призводить до конфліктних ситуацій. Непорозуміння щодо дій правоохоронців або обмежень під час заходів може викликати напруженість та опір з боку учасників. Особливо це актуально під час політичних акцій або протестів, де емоційний фактор є високим. Для подолання цієї проблеми необхідно розвивати практику відкритої комунікації, залучати пресофіцерів та медіа для інформування населення, а також застосовувати принципи деескалації конфліктів у роботі поліцейських [5, с. 89-94].

Ще однією важливою проблемою, на думку Нікітін В.С. є недостатня технічна забезпеченість окремих підрозділів сучасними засобами контролю та фіксації правопорушень. Відсутність достатньої кількості камер спостереження, мобільних засобів відеофіксації або систем оперативного зв'язку ускладнює документування подій та оперативне реагування. Вирішенням є модернізація матеріально-технічної бази Національної поліції, впровадження сучасних цифрових технологій, а також системне фінансування технічного оснащення підрозділів, залучених до охорони публічного порядку [2, с. 173-174].

Узагальнюючи, тактика діяльності Національної поліції щодо забезпечення публічного порядку та безпеки під час проведення масових заходів є комплексною системою організаційних, превентивних та оперативних заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням і забезпечення безпеки громадян. Її ефективність значною мірою залежить від якості попереднього планування, оцінки ризиків та рівня взаємодії між підрозділами поліції й іншими суб'єктами забезпечення правопорядку. У цілому, ефективна тактика забезпечує стабільність публічної безпеки та підвищує рівень довіри населення до правоохоронних органів.

Список використаних джерел:

1. Зозуля І.В. Правове забезпечення діяльності органів системи МВС України під час воєнного стану. *Проблеми сучасної поліцейстики: тези доп. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 20 квіт. 2022 р.). Харків, 2022. С. 85–90.

2. Нікітін В.С. Правовий аналіз поняття «правоохоронна діяльність. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права України*. Одеса : ОДУВС, 2022. С. 173–174.

3. Правоохоронна діяльність органів Національної поліції. Законодавство. Коментар. Роз'яснення / за заг. ред. В.С. Ковальського, С.С. Чернявського. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 336 с.

4. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

5. Романова А. Правоохоронна діяльність і воєнний стан: морально-правові особливості. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2022. № 3 (35). С. 89–94.

Чорногуз Рустам Юрійович,
*курсант I курсу бакалаврату, «Правоохоронна діяльність»
Національна академія внутрішніх справ*

Науковий керівник:
*Білик Вадим Миколайович,
професор кафедри поліцейської діяльності,
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Введення правового режиму воєнного стану Указом Президента України № 64/2022 вимагало миттєвої адаптації всієї системи державної влади. Органи поліції опинилися на передовій не лише забезпечення внутрішньої безпеки, а й збройної відсічі агресору. Законодавець швидко відреагував на нові жорсткі реалії: ухвалення Закону України № 2123-IX від 15 березня 2022 року кардинально розширило повноваження правоохоронців. Їм надали право застосовувати бойову техніку, артилерію та зброю нарівні з військовослужбовцями ЗСУ [2, с. 91]. Фокус діяльності різко змістився з превентивно-сервісної моделі на мілітаризований формат. Логічним завершенням цього процесу стало формування об'єднаної штурмової бригади Нацполіції «Лють», яка стала частиною Гвардії наступу та бере безпосередню участь у бойових діях [5].

Функціональне навантаження на особовий склад зросло в рази. Традиційну протидію кримінальній злочинності доповнили завдання контрдиверсійної боротьби, забезпечення пропускового режиму на тисячах блокпостів, супроводження гуманітарних колон та евакуація населення з-під обстрілів [3, с. 81]. Документування воєнних злочинів перетворилося на окремий безпрецедентний виклик. За офіційними даними відомства, станом на початок 2024 року слідчі відкрили понад 114 тисяч кримінальних проваджень за фактами порушення законів та звичаїв війни військовослужбовцями РФ. Масштаби